

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor depuse de avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjii și Consiliul pentru egalitate

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Administrația Națională a Penitenciarelor și cererea de chemare în judecată depusă de Penitenciarul 13 împotriva Consiliului pentru egalitate, persoane terțe Alexandra Stratulat și Victor Pridorjii cu privire la anularea actului administrativ.

împotriva deciziei din 10 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-624/24
NR. PIGD 2-21121283-01-3ra-15072024)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ. Dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Instanța de fond: L. Holevițaia
Instanța de apel: V. Sîrbu, V. Negru, A. Braga

18 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursurilor depuse de avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjii și Consiliul pentru Egalitate

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 13 august 2021, Administrația Națională a Penitenciarelor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru egalitate cu privire la anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 2 octombrie 2020, pe cauza nr.143/20.

2. La 17 august 2021, Penitenciarul nr.13-Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru egalitate cu privire la anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 2 octombrie 2020, pe cauza nr.143/20.

3. În motivarea acțiunii reclamanții Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul nr.13-Chișinău au invocat aceleași temeuri de fapt și de drept, indicând că prin decizia din 2 octombrie 2020, emisă în cauza nr.143/20, Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a decis asupra următoarelor aspecte: Faptele constatate în pct. 5.4, reprezintă discriminare directă în realizarea dreptului la întrevvedere de lungă durată pe criteriul de statut procesual de prevenit (persoana în privința căreia hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă). Faptele constatate în pct.5.9, reprezintă discriminare directă a membrului de familie (aici concubina) prin asociere pe criteriul de statut procesual în realizarea dreptului la întrevvedere de lungă durată. În vederea repunerii în drepturi a victimelor discriminării, Consiliul recomandă Administrației Naționale a Penitenciarelor să aplice în privința preveniților (persoane în privința cărora hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă) durata reglementată pentru condamnați. Conform pct.5.4 din Decizie, Consiliul a stabilit faptul că prezumția discriminării directe a fost instituită. În acest sens Consiliul a reținut existența unei deosebiri în durata maximă a întrevvederilor de lungă durată dintre condamnați și preveniți (persoane în privința cărora hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas

definitivă). Astfel, potrivit art. 213 alin. (3) Cod de executare, condamnatului i se acordă întrevederi de lungă durată de până la 3 zile, pe când prevenitului, potrivit art. 306 alin. (4) Cod de executare același tip de întrevedere se acordă cu o durată de până la 24 de ore. Consiliul notează că, din perspectiva dreptului de a avea întrevederi de lungă durată condamnații și preveniții (persoane în privința cărora hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă) sunt în situații similare. În calitate de criteriu care generează această deosebire se evidențiază statutul sau calitatea, procesuală a persoanei dezavantajate (aici a preveniților în privința cărora hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă), care poate fi reținut drept un criteriu protejat prin prisma sintagmei „orice al criteriu similar”.

4. S-a subliniat că, prin răspunsul nr.03/1522 din 3 august 2021, Consiliul notează că aspectele de ilegalitate invocate în cererea prealabilă nr. 4/3-2380 din 16 iulie 2021, nu sunt temeinice pentru a atrage anularea actului administrativ contestat, decizia fiind emisă conform competenței funcționale și cu respectarea procedurii.

5. Specifică că, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, a fost sesizat de către Alexandra Stratulat (concubina deținutului Victor Pridorjîn) cu privire la pretinsa discriminare în realizarea dreptului la viață privată, în speță, exercitarea dreptului la întrevederi de lungă durată. Astfel, Consiliul constatând corespunderea cererii condițiilor de admisibilitate, prevăzute în art. 13 din Legea 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, a dispus inițierea procedurii de examinare. Conform cererii adresate, persoana interesată susține că concubinul acesteia se află în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, începând cu iulie 2014 până în prezent, fiind condamnat de prima instanță. La moment cauza acestuia este în examinare la Curtea de Apel Chișinău. În toți acești 6 ani de detenție, încearcă să obțină dreptul la vizite a concubinului său, în condiții similare cu persoanele care au statut de condamnat dar, fără nici un rezultat. În aceste circumstanțe, petiționara se consideră discriminată în comparație cu persoanele care vin să-și viziteze rudele cu statut procesual de condamnat, care dispun de drepturi mai largi. La fel, mai susține că acest tratament este unul discriminator și față de concubinul său (pct. I, subpct. 3.1).

6. Astfel, pornind de la situația individuală (sesizarea adresată de Alexandra Stratulat), Consiliul a extins constatările sale cu privire la prezumția discriminării asupra modului de exercitare a dreptului la întrevederi de lungă durată, analizând dispozițiile Codului de executare în acest sens, din perspectiva condițiilor stabilite de legiuitor în privința persoanelor condamnate în raport cu preveniții, în speță, cu persoana în

privința căreia sentința de condamnare încă nu a rămas definitivă. În concluzie Consiliul, a constatat instituirea prezumției de discriminare în realizarea dreptului la întreprinderi de lungă durată pe criteriu de statut procesual.

7. Consideră concluzia Consiliului conform Deciziei nr.143/2020 din 2 octombrie 2020, contrară normelor instituite de legiuitor. Or, instituția care asigură punerea în executare a hotărârilor de condamnare sau a măsurii preventive aplicate în privința unei persoane, întreprinde măsurile necesare privind exercitarea drepturilor garantate, inclusiv a dreptului la întreprindere de lungă durată în privința persoanelor aflate în detenție, în condițiile stabilite de lege și nu poate exceda limitelor expres instituite în acest sens. Astfel, dreptul la întreprinderi al persoanelor aflate în detenție cu soțul, rudele până la gradul al IV-lea inclusiv sau cu o altă persoană indicată, se acordă în modul reglementat de Codul de executare, care prevede condițiile generale și particularitățile specifice categoriilor de persoane private de liberate, precum și cu respectarea dispozițiilor Statutului executării pedepsei de către condamnați și altor acte normative interne în domeniu. Acest fapt rezultă expres din prevederile art. 213 alin. (1) din Codul de executare, în corespundere cu care, condamnatul are dreptul la întreprinderi de scurtă și de lungă durată, care se acordă în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați. De asemenea, norma respectivă în alin. (3) indică asupra faptului că, „întreprinderile de lungă durată (...) se acordă pe o durată de la 12 ore la 3 zile.”

8. În același timp, s-a menționat că, conform prevederilor art.306 alin.(4) din Codul de executare „preveniții au dreptul la întreprinderi de lungă durată, de până la 24 de ore, în condițiile stabilite pentru persoanele condamnate.” Așadar, întreprinderile de lungă durată se acordă în condiții similare tuturor persoanelor private de liberate, fiind reglementată diferențiat doar durata pentru care poate fi acordat acest drept, iar în cazul preveniților se solicită inclusiv autorizarea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în procedura căroră se află cauza penală.

9. Comunică că, la nivel național, Curtea Constituțională a statuat faptul că principiul non-discriminării, garantat de articolul 16 din Constituție, nu presupune uniformitate, ci presupune un tratament egal în situații egale (a se vedea pct. 40 din DCC nr. 105/2021). Pentru situații diferite, tratamentul juridic poate fi diferit (a se vedea DCC nr. 12 din 3 februarie 2020, § 18).

10. O condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 39). Totodată, Curtea notează că regimul de detenție preventivă

este cu mult mai sever decât cel în care persoanele condamnate execută pedeapsa închisorii. Mai mult, în cadrul detenției preventive persoana este limitată în mai multe drepturi decât la etapa executării pedepsei închisorii (e.g. dreptul la întreveneri, dreptul la muncă, plimbări etc.). Așadar, rezultă că ingerința în cadrul detenției preventive poate fi relativ mai mare decât la etapa executării pedepsei închisorii (a se vedea DCC nr. 105/2021, §43-44). În aceste condiții, Curtea conchide că persoanele care se află sub arest preventiv și, respectiv, persoanele care execută pedeapsa închisorii nu sunt în situații comparabile (a se vedea DCC nr. 105/2021, §45).

11. S-a specificat că, potrivit jurisprudenței CtEDO, discriminarea în sensul art.14, se produce în cazul în care există un tratament diferit al persoanelor în situații similare sau relevante în mod similar și această diferență de tratament nu are nicio justificare obiectivă și rezonabilă. Așadar, existența unor diferențe de tratament, atât timp cât acestea urmăresc un scop legitim și respectă o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit, nu poate fi interpretată drept discriminare în exercitarea drepturilor, iar prevederile legale care reglementează cadrul normativ de acordare a dreptului la întreveneri, respectă aceste exigențe. De asemenea, invocarea unui tratament diferențiat nu poate fi explicată prin caracteristici individuale, este necesar a fi luat în considerare caracterul proporțional al acestei măsuri. Or, un tratament diferențiat este discriminatoriu doar în cazul în care acesta nu are o justificare obiectivă și rezonabilă. Prin urmare, reglementarea unor particularități specifice sau limitări în exercitarea drepturilor persoanelor aflate în detenție, în funcție de statutul procesului al acestora, rezultă din necesitatea asigurării unei planificări eficiente a proceselor specifice examinării cauzei penale și cele ce țin de executarea pedepsei. Raționamentul diferențierii condițiilor de acordare a dreptului la întreveneri de lungă durată, ce vizează durata și autorizarea specială, rezultă din faptul că prevenitul este antrenat într-un proces de urmărire penală sau de judecare a cauzei în instanța de fond, inclusiv în instanța de apel, fapt care implică derularea unor proceduri specifice procesului penal concomitent cu procesele inerente executării pedepsei. Astfel, acordarea întrevenerilor de lungă durată în cazul preveniților, pe un termen mai îndelungat decât cel reglementat, ar putea afecta celeritatea procesului penal în derulare sau examinarea cauzei în termen rezonabil. Totodată, preveniții ar putea utiliza în mod intenționat acest drept pentru a se eschiva de la participarea în proces, fapt ce ar putea duce la tergiversarea acestuia.

12. În circumstanțele descrise, s-a remarcat că, constatările Consiliului în felul în care au fost formulate în Decizia nr.143/2020, trezește suspiciuni

asupra constituționalității normelor Codului de executare în partea ce ține de reglementarea dreptului la întreprinderi de lungă durată a persoanelor condamnate în raport cu preveniții.

13. Reclamanții au atras atenția, asupra faptului că excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de control a conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale. Verificarea constituționalității normelor contestate reprezintă competența exclusivă a Curții Constituționale, care acționează în modul și condițiile stabilite de Codul jurisdicției constituționale nr.502/1995. Astfel, în cazul în care, în procesul examinării sesizării adresate de Alexandra Stratulat, Consiliul a considerat că normele Codului de executare ce reglementează dreptul la întreprindere de lungă durată al persoanelor aflate în detenție, contravin standardelor constituționale, urma să acționeze în conformitate cu prevederile art. 165 alin. (4) din Codul de executare, potrivit cărora dacă, în procesul aplicării prevederilor prezentului cod sau a actelor normative adoptate în conformitate cu acesta, se constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, organul care a constatat acest fapt sesizează Curtea Constituțională în modul stabilit de lege.”

14. Mai mult, remarcă că în procesul examinării sesizării adresate de Alexandra Stratulat cu privire la pretinsa discriminare, au fost prezentate dovezile ce confirmă faptul că instituția penitenciară ce asigură detenția lui Victor Pridorojnii, asigură menținerea legăturii cu familia și exercitarea dreptului la întreprinderi de lungă durată în mod constant. Astfel, începând cu anul 2016, până în prezent acesta beneficiază de întreprinderi de lungă durată cu concubina sa, în corespundere cu reglementările ce vizează modul și condițiile exercitării acestui drept, fără a fi supus unui tratament diferențiat.

15. Prin urmare, având în vedere că autoritățile au acordat întreprinderile de lungă în limita maximă admisă de Codul de executare, consideră că prin decizia adoptată Consiliul și-a depășit limitele competențelor, considerând voalat neconstituționalitatea unor prevederi din Codul de executare, fapt pentru care această decizie urmează a fi anulată.

16. În același timp, indică că, nu este întemeiată recomandarea prezentată în pct. 3 din Decizia nr 143/20, potrivit căreia în vederea repunerii în drepturi a victimelor discriminării, Consiliul recomandă Administrației Naționale a Penitenciarelor să aplice în privința preveniților (persoane în privința cărora hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă) durată reglementată pentru condamnați.

17. În acest sens, reiterându-se argumentele prezentate supra și anume faptul că asigurarea drepturilor persoanelor aflate în detenție se realizează în condițiile expres prevăzute de legislația execuțional penală. Or, condițiile privind exercitarea unui drept și obligațiile unei autorități/instituții privind modul de satisfacere a dreptului respectiv, trebuie să rezulte expres dintr-un actul normativ superior (Lege, Hotărâre).

18. În aceste condiții declară reclamantii că nu este justificată recomandarea privind repunerea în drepturi a victimelor discriminării, așa cum a statuat Consiliul, prin asigurarea exercitării dreptului la întreveneri de lungă durată în privința preveniților (persoane în privința cărora hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă) în condițiile reglementate de legiuitor pentru persoanele condamnate, adică în privința cărora sentința de condamnare este definitivă.

19. Mai remarcă reclamantii asupra faptului că din practica altor state, reglementarea diferențiată a condițiilor privind exercitarea drepturilor reglementate de actele normative privind executarea pedepselor privative de libertate, în funcție de statutul procesual al persoanei, reprezintă o abordare logică și obișnuită.

20. În concluzie, notează că nu există un tratament discriminatoriu față de prevenit în raport cu persoana condamnată, în exercitarea dreptului la întreveneri de lungă durată și, respectiv pentru rudele acestora, deoarece dreptul în cauză se realizează în condiții similare cu respectarea particularităților stipulate expres în lege.

21. Din aceste motive, reclamantii consideră că Decizia nr. 123/20 din 2 octombrie 2020, emisă în temeiul sesizării adresate de Alexandra Stratulat privind pretinsa discriminare în realizarea dreptului la întreveneri de lungă durată, este neîntemeiată și ilegală, urmând a fi anulată, iar Consiliul, în speță, și-a depășit limitele competențelor stabilite și a intrat în sfera controlului constituționalității legii.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

22. Prin încheierile din 13 august 2021 și 2 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău sediul Râșcani, s-a dispus a atrage în proces, în calitate de terți, Alexandra Stratulat și Victor Pridorjîi.

23. Prin încheierea din 2 noiembrie 2021, s-a conexas cauza la cerere de chemare în judecată în contenciosul administrativ nr. 3-2286/21, aflată în procedura judecătorului Oleg Melniciuc, la cauza nr. 3-2253/21 aflată în procedura judecătorului Oleg Melniciuc, pentru a fi examinate într-o singură procedură.

24. Prin hotărârea din 14 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Administrația Națională a Penitenciarelor și acțiunea în contencios administrativ înaintată de Penitenciarul nr.13-Chișinău împotriva Consiliului de Egalitate, persoane terțe: Alexandra Stratulat, Victor Pridorjoni privind anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 2 octombrie 2020, pe cauza nr.143/20, s-a admis. S-a anulat decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 2 octombrie 2020, pe cauza nr.143/20.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

25. La 15 noiembrie 2023, avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjoni a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cerere de chemare în judecată depusă de Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău.

26. La 30 noiembrie 2023, Consiliul pentru egalitate a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar la 6 februarie 2024 a depus cerere de apel motivată solicitând casarea hotărârii din 14 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și emiterea unei noi decizii prin care să fie respinsă cerere de chemare în judecată depusă de Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

27. Prin decizia din 10 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Consiliul pentru Egalitate și apelul declarat de avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjoni. S-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 14 noiembrie 2023.

28. În motivarea soluției Curtea de Apel Chișinău a reținut prevederile art. art.1 alin.(1), art. 13, art. 15, alin. (1)-(4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr.121/2012 (în vigoare la momentul emiterii deciziei contestate), art. 213 alin. (1) și (3), art. 306 alin. (4) Cod de executare.

29. A notat că, nu poate reține poziția apelanților care încearcă să convingă instanța că sunt prezente criteriile de discriminare directă în realizarea dreptului la întreveneri de lungă durată pe criteriul de statut

procesual de prevenit (persoana în privința căreia hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă), precum și discriminare directă a membrului de familie, la caz a concubinei Alexandra Stratulat prin asociere pe criteriul de statut procesual, în realizarea dreptului la întrevederi de lungă durată și că decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 2 octombrie 2020, pe cauza nr.143/20 este una întemeiată.

30. A reținut că, din textul normelor sus precitate, se reține că întrevederile de lungă durată se acordă în condiții similare tuturor persoanelor private de libertate, fiind reglementată diferențiat doar durata pentru care poate fi acordat acest drept, iar în cazul preveniților se solicită inclusiv autorizarea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în procedura cărora se află cauza penală.

31. Mai mult a subliniat că, potrivit jurisprudenței CtEDO un tratament diferențiat este discriminatoriu doar în cazul în care acesta nu are justificare obiectivă și rezonabilă, la caz, însă se atestă o altă stare de fapt.

32. A menționat că cadrul legal nu permite a acorda subiectului vizat întrevederi de lungă durată, or, legiuitorul, pentru preveniți, a statuat expres la art. 306 alin.(4) Cod de executare, că aceștia au dreptul la întrevederi de până la 24 de ore, fapt ce conturează că atât argumentele invocate în apel, precum și concluzia Consiliului consemnată în decizia contestată sunt contrare normelor instituite de către legiuitor.

33. Instanța de apel a considerat că, prima instanță absolut întemeiat și legal a concluzionat asupra temeinicie acțiunilor înaintate de Administrația Națională a Penitenciarelor și de Penitenciarul nr.13-Chișinău și a decis anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 2 octombrie 2020, pe cauza nr.143/20. Or, la caz, nu se atestă un tratament discriminatoriu față de prevenit în raport cu persoana condamnată, în exercitarea dreptului la întrevederi de lungă durată și, respectiv pentru rudele acestora, deoarece dreptul în cauză se realizează în condiții similare cu respectarea particularităților stipulate expres în lege.

34. A punctat cele subliniate de instanța inferioară că instituția care asigură punerea în executare a hotărârilor de condamnare sau a măsurii preventive aplicate în privința unei persoane, întreprinde măsurile necesare privind exercitarea drepturilor garantate, inclusiv a dreptului la întrevedere de lungă durată în privința persoanelor aflate în detenție, în condițiile stabilite de lege.

35. La caz fiind evident că Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a extins constatările sale cu privire la prezumția discriminării asupra modului de exercitare a dreptului la întrevederi de lungă durată, analizând dispozițiile Codului de executare în acest sens, din perspectiva condițiilor stabilite de legiuitor în privința persoanelor condamnate în raport cu preveniții, în speță, cu persoana în privința căreia sentința de condamnare încă nu a rămas definitivă.

36. Colegiul a respins ca neîntemeiate argumentele apelanților precum că instanța de fond a interpretat eronat art. 213 alin. (3) și art. 306 alin. (4) Cod de executare în acest sens încercând să convingă instanța că urmează a se face o distincție între statutul de prevenit la faza de urmărire penală și prevenit - persoana în privința căreia hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă, precitând art. 295 alin. (1) Cod de executare.

37. Or, ultimii au omis a-și analiza poziția prin prisma alin. (3) art. 295 Cod de executare care statuează expres că persoana supusă unei măsuri preventive are drepturile, libertățile și obligațiile cetățenilor Republicii Moldova, cu excepțiile și restricțiile stabilite de prezentul cod și de Codul de procedură penală.

38. La caz excepțiile și restricțiile stabilite de Codul de executare sunt expres indicate la art. 213 alin.(1), (3) și art. 306 alin. (4) Cod de executare și nu lasă loc de interpretări.

39. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a respins ca nefondate alegațiile invocate în apel de către Consiliul pentru Egalitate și avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjîn, or, acestea nu pot fi reținute în situația în care se contrazic cu normele legale ce guvernează litigiul dedus judecării. Or, critica apelanților precum că, instanța de fond nu a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei, este una pur declarativă și conturează de fapt dezacordul părții cu soluția adoptată de către instanța de fond.

40. A remarcat că, urmare a verificării legalității soluției adoptate pe caz, a constatat că prima instanța just a stabilit circumstanțele cauzei și a aplicat normele legale și întemeiat a concluzionat asupra temeiniciei acțiunilor înaintate și just a conchis a anula decizia contestată, iar careva temei legal pentru casarea hotărârii n-a fost stabilit.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

41. La 4 iulie 2024, avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjînii a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 10 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu

adoptarea unei noi decizii prin care să fie respinsă cerere de chemare în judecată depusă de Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău.

42. La 5 august 2024, Consiliul pentru egalitate a depus recurs împotriva deciziei din 10 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2024, cu adoptarea unei noi decizii prin care acțiunea depusă de Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău să fie respinsă integral.

ARGUMENTELE RECURSULUI

43. În motivarea recursului avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjniei a reiterat cele invocate în cerere de apel și suplimentar a indicat că, temei de declarare a recursului sunt prevederile art. 245¹ alin.(1) lit. a), b), c) Cod administrativ.

44. De asemenea menționează că, prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 27 martie 2023, dosar nr.21ji-480/2022, 1-19206102-12-21ji-14022022 s-a admis plângerea depusă de Victor Pridorjniei privind constatarea încălcării dreptului de întrevederi de lungă durată în IP-13 Chișinău, s-a constatat încălcarea dreptului la întrevederi de lungă durată în privința condamnatului Victor Pridorjniei, din partea administrației Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău.

45. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2023, dosar nr.21r-1206/2023 (1-19206102-02-21r-11052023) s-a respins recursul declarat de Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, s-a menținut încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 27 martie 2023.

46. Indică că, statului de prevenit al deținutului îi sunt asigurate toate drepturile garantate condamnaților, conform art. 306 Cod de executare, dispozițiile capitolului XXII din prezentul cod referitoare la condițiile de deținere, la drepturile și obligațiile persoanelor condamnate, la activitățile socioeducative, la stimulări și sancțiuni disciplinare se aplică în mod corespunzător persoanelor aflate sub arest preventiv în măsura în care nu contravin dispozițiilor prezentului titlu.

47. Astfel, consideră decizia contestată nemotivată, care contravine art. 6 din Convenție, dreptul la un proces echitabil.

48. În motivarea recursului Consiliul pentru egalitate a indicat că, studiind decizia motivată a Curții de Apel Chișinău adoptată o considerăm pasibilă de casare în temeiul art. 245¹ alin. (1) lit. d) Cod administrativ.

49. Astfel, Consiliul susține că instanța de apel a adoptat o hotărâre arbitrară, bazată în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, preluând motivarea instanței de fond care a interpretat în mod eronat normele de drept și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei. Aceste fapte au generat concluzii nefondate și ilegale, care au condus la anularea deciziei Consiliului în cauza nr. 143/20 din 2 octombrie 2020.

50. Notează că, din motivarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2024, raportată la soluția adoptată, rezultă că instanța ierarhic inferioară a concluzionat că în speță nu există un tratament discriminatoriu față de prevenit în raport cu persoana condamnată în exercitarea dreptului la întreveneri de lungă durată și, respectiv, pentru rudele acestuia, deoarece dreptul în cauză se realizează în condiții similare cu respectarea particularităților stipulate expres în lege. Prin urmare, examinând plângerea depusă de către dna Alexandra Stratulat în interesele sale și ale lui Victor Pridorjîi (terții), Consiliul neîntemeiat ar fi stabilit că faptele constatate reprezintă discriminare.

51. Consiliul dezaproabă argumentul instanței de apel, preluat întocmai de la instanța de fond și, în cele dintâi, consideră oportun să reamintească că prin decizia emisă pe cauza nr. 143/20 a decis că faptele constatate reprezintă discriminare directă, implicit a membrului de familie (aici concubina) prin asociere, pe criteriul de statut procesual de prevenit (persoana în privința căreia hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă) în realizarea dreptului la întreveneri de lungă durată. Pentru a decide astfel, Consiliul a stabilit că atât preveniții, cât și condamnații, potrivit prevederilor normative, beneficiază de întreveneri de lungă durată. Cu toate acestea, Consiliul a reținut că legislația în vigoare la data emiterii actului administrativ prevedea însă durate diferite pentru astfel de întreveneri, și anume: până la 24 ore pentru preveniți, iar pentru condamnați până la 3 zile. Respectiv, această diferență era determinată doar de statutul procesual al persoanei. În continuare, Consiliul a stabilit că situațiile preveniților în privința cărora hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă și condamnaților sunt comparabile după natura detenției.

52. Consiliul notează că dreptul de a avea întreveneri de lungă durată se acordă o dată în trimestru, respectiv 4 ori pe an. Prin urmare, Consiliul nu a întrevăzut care ar fi impedimentele obiective de a gestiona graficul de întreveneri pentru preveniți în așa mod, încât să nu coincidă cu întreprinderea acțiunilor de urmărire penală, fie cu ședințele de judecată. În plus, Consiliul atrage atenția că termenul întrevenerii nu este unul fix, ci unul flexibil, dat

fiind prezența sintagmei „de până la”. Prin urmare, Consiliul a constatat că la nivel de aplicabilitate practică impedimente obiective, care să justifice diferențierea examinată, nu pot fi confirmate.

53. Arestă că instanța de apel a evitat a da o apreciere rezonabilă argumentelor prezentate de Consiliu. Astfel, deși a menționat că, potrivit art. 213 alin. (3) Cod de executare, condamnatului i se acordă întreprinderi de lungă durată de până la 3 zile, iar prevenitului, potrivit art. 306 alin. (4) Cod executare (în redacția de lata emiterii actului administrativ contestat), același tip de întreprindere i se acordă cu o durată de până la 24 de ore, instanța nu a luat în calcul că din perspectiva dreptului de a avea întreprinderi de lungă durată, condamnații și preveniții sunt în situații similare. În calitate de criteriu care generează această deosebire se evidențiază statutul sau calitatea procesuală a persoanei dezavantajate (aici, cea a preveniților în privința cărora hotărârea instanței de judecată încă nu a rămas definitivă, statut/calitate ce poate dura ani de zile), care poate fi reținut drept un criteriu protejat prin prisma sintagmei „orice alt criteriu” stipulată la art. 1 din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității.

54. Mai mult de atât, Consiliul subliniază și contradicția instanței de apel în constatările realizate. Astfel, inițial deși afirmă că preveniții au dreptul la întreprinderi de lungă durată conform art. 306 alin. (4) Cod de executare, ulterior Curtea de Apel menționează că cadrul legal nu permite a acorda subiecților vizați întreprinderi de lungă durată. Această împrejurare denotă încă o dată superficialitatea cu care instanța ierarhic inferioară a examinat cauza, în cele din urmă adoptând o hotărâre vădit arbitrară.

55. Indică că, instanța de apel nu a pătruns în esența circumstanțelor speței examinate și constatate de Consiliu, dând dovadă de arbitraritate la soluționarea cauzei, fapt ce a generat concluzia nefondată cu privire la menținerea justificării primei instanțe, care a anulat decizia Consiliului nr. 143/20 din 2 octombrie 2020. Prin urmare, instanța ierarhic inferioară greșit a ajuns la concluzia că asigurarea drepturilor persoanelor aflate în detenție se realizează în condițiile expres prevăzute de legislația execuțională penală, fără a fi în prezența unui tratament discriminatoriu la caz. Or, instanța a omis că fapta de discriminare a reieșit direct din înseși prevederile legislației.

56. Comunică că, situațiile supuse examinării în prezenta cauză au rezultat în mod direct din dispozițiile legislației în vigoare la data emiterii actului administrativ contestat. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, Consiliul prin decizia nr. 143/20, emisă la 2 octombrie 2020, a examinat corespunderea legislației în vigoare la acel moment cu standardele privind nediscriminarea,

fapt expres indicat la pct. 5.2 din decizie. Totodată, ținând cont și de prevederile art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, coroborat cu pct. 21 lit. a) din Regulamentul de activitate a Consiliului aprobat prin Legea nr. 298/2012, menționează că cadrul normativ oferă Consiliului dreptul de a examina legislația națională prin prisma standardelor internaționale privind nediscriminarea prin înaintarea de propuneri de modificare a legislației care contravine acestor standarde. Astfel, consideră neîntemeiată afirmația instanțelor ierarhic inferioare cu privire la depășirea de către Consiliu a limitelor de competență, prin extinderea constatărilor la analiza dispozițiilor Codului de executare cu privire la modul de exercitare a dreptului la întreprinderi de lungă durată din perspectiva condițiilor stabilite de legiuitor în privința persoanelor condamnate în raport cu preveniții.

57. Subliniază că în vederea înlăturării situației discriminatorii constatate și prevenirii situațiilor similare pentru viitor, în virtutea competențelor expres atribuite de lege, Consiliul a recomandat Ministerului Justiției să demareze acțiunile necesare întru modificarea cadrului normativ ținând cont de constatările sale din decizia nr. 143/20, or fapta de discriminare a reieșit dintr-un act normativ. În context, Consiliul notează că Codul de executare a fost supus modificărilor, proces în care s-a ținut cont de propunerile de îmbunătățire înaintate de Consiliu în vederea asigurării tratamentului egal al condamnaților și preveniților în realizarea dreptului la întreprinderi de lungă durată.

58. Astfel, prin Legea nr. 451/2023 pentru modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (în vigoare din data de 13 februarie 2024), actul normativ vizat a fost modificat inclusiv în sensul celor constate de Consiliu prin decizia emisă pe cauza nr. 143/20. Or, potrivit pct. 23 al Art. I din Legea nr. 451/2023, textul „de până la 24 de ore,” a fost exclus din art. 306 alin. (4) Cod de executare. În consecință, diferența de tratament a fost eliminată din legislație, actualmente preveniții au dreptul la întreprinderi de lungă durată, în condițiile stabilite pentru persoanele condamnate.

59. Reieșind din cele expuse, Consiliul conchide cu fermitate că operarea de către legiuitor a modificărilor la Codul de executare, în corespundere cu recomandarea Consiliului formulată în decizia emisă pe cauza nr. 143/20, indică în mod expres asupra temeiniciei și legalității respectivului act administrativ. Prin urmare, motivarea soluțiilor instanțelor inferioare este cea care în prezent se contrazice cu normele legale ce guvernează litigiul dedus judecării, dar nu constatările Consiliului care s-au dovedit a fi cele

juste și transpuse în legislație. Mai mult, Consiliul ține în mod imperios să evidențieze că la data adoptării actului judecătoresc contestat prin recursul de față, și anume 10 aprilie 2024, deja erau în vigoare prevederile Codului de executare care reglementează în mod similar situația condamnaților și preveniților sub aspectul exercitării dreptului la întreprinderi de lungă durată. În așa fel, Consiliul atestă în mod repetat arbitraritatea cu care instanța de apel a examinat cauza, argumentele căreia aduse în susținerea soluției instanței de fond nu mai erau actuale.

60. Relevă că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 27 martie 2023 pronunțată în dosarul nr. 21ji-480/2022 (1-19206102-12-21ji-14022022), menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2023 emisă în dosarul nr. 21r-1206/2023 (1-19206102-02-21r-11052023), a fost constatată încălcarea dreptului la întreprinderi de lungă durată în privința condamnatului Victor Pridorjîni din partea administrației Penitenciarul nr. 13 - Chișinău.

61. Precizăm că, la momentul examinării plângerii dlui Victor Pridorjîni de către instanțele de judecată, cauza penală în privința acestuia se examina la Curtea de Apel Chișinău, fapt ce denotă că nu deținea statut de condamnat în sensul pct. 5 din Statutul executării pedepsei de către condamnați. Deci, deținea încă statutul de prevenit. Mai mult, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2024 emisă în dosarul nr. 2a-4080/21 (2-20003089-02-2a-29102021), a fost dispusă încasarea în folosul lui Victor Pridorjîni, Alexandra Stratulat și Alexandr Stratulat despăgubirea bănească a prejudiciului moral în cuantum a câte 10000 (zece mii) MDL fiecare, cauzat prin încălcarea dreptului la respectarea vieții private, de familie și la întreprinderi de lungă durată.

62. Consiliul consideră necesar să atenționeze că decizia pe cauza nr. 143/20 vizează mai multe instituții, nu doar pe intimați, respectiv, și recomandări pentru alte entități, cum ar fi Ministerul Justiției. În aceste sens, notează că instanțele ierarhic inferioare nu puteau anula decizia în întregime, ci doar eventual în partea ce afectează pretinsul drept încălcat al instituțiilor intime vizate de recomandarea formulată. Or, în acest context, anularea deciziei în totalitate depășește cadrul de competență a instanței de judecată. Cu toate acestea, Consiliul opinează că până și o anulare parțială a deciziei nu s-ar justifica la caz, în condițiile în care recomandarea de la pct. 3 din dispozitivul deciziei Consiliului emise pe cauza nr. 143/20, în prezent, în mod expres este în corespundere cu legislația în vigoare, în privința preveniților fiind aplicat intervalul întreprinderilor de lungă durată reglementat pentru condamnați.

63. Consiliul consideră că a reușit pe deplin să argumenteze arbitraritatea cu care instanța de apel a soluționat cauza supusă examinării, fapt care a condus la adoptarea unei decizii bazate în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Or, aceasta în mod greșit a preluat poziția eronată a primei instanțe și a ignorat aprecierea la justă valoare a argumentelor aduse de Consiliu în susținerea legalității deciziei emise pe cauza nr. 143/20, prin probe concludente și pertinente, în plus, Consiliul punctează că atât timp, cât recomandarea sa întru modificarea cadrului normativ în spiritul constatărilor din decizia nr. 143/20 a fost implementată, este împotriva dreptei judecăți de a anula actul administrativ, perfect legal, ce a stat la baza îmbunătățirii prevederilor normative în materie execuțional-penală, anterior discriminatorii.

POZIȚIA INTIMATULUI

64. Prin referința depusă la 23 iulie 2024, Penitenciarul nr. 13-Chișinău, a solicitat declararea recursului depus de avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjii, ca inadmisibil.

65. Prin referința depusă la 27 septembrie 2024, avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjii a susținut recursul depus de Consiliul pentru egalitate.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

66. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

67. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

68. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

69. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, ”recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

70. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că la 18 iunie 2024 recurenților a fost notificată decizia motivată a instanței de apel, prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f. d. 193 V-II).

71. Cererile de recurs a fost depusă la 4 iulie 2024 și 5 august 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursurile sunt depuse cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

72. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

73. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

74. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se

referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

75. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu relevă temeuri justificate care să convingă că există o aparență privind interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temeii de casare a deciziei recurată.

76. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjii și Consiliul pentru Egalitate, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de apel, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretinsei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

78. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

79. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

80. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit.h) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de avocatul Alexei Croitor în interesele lui Victor Pridorjii și recursul depus de Consiliul pentru egalitate.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc